

Sortera mera och sluta slösa

Nya delmål för den gemensamma avfallsplanen för dig som bor och arbetar i kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna i samarbete med SÖRAB.

Delmålen för avfallsplanepérioden 2013-2016 fokuseras på avfallsminimering och betydligt mer sortering och återvinning av material. Återvinning av biogödsel och utvinning av biogas från matavfall ska ta fart.

Gemensam plan för avfallshanteringen till år 2020

Delmål 2016

Vi har en plan – en avfallsplan som sträcker sig till 2020. I våra kommuner bor nästan en halv miljon människor, och befolkningen liksom avfallsmängderna ökar fort. Kommunerna behöver planera för hur allt avfall ska tas omhand och hur vi ska minska mängden avfall. Våra avfallsplaner utgår från EUs avfallshierarki, ”avfallstrappan”, som innebär att vi ska undvika att lägga avfall på soptippen och istället använda avfallet som en resurs. För att minska miljöpåverkan från avfall och klara av framtidens avfallshandling behöver vi också minska avfallsmängden per person. Det är dags att sluta slösa.

Varför behövs en avfallsplan?

En avfallsplan behövs för att kommunerna ska kunna:

- bestämma riktlinjer för sophandling fram till år 2020,
- enas om hur vi ska arbeta för att nå målen,
- kontrollera att vi är på rätt väg för att uppfylla målen.

Det är lagstadgat att varje kommun ska ha en avfallsplan. I detta fall har de nio SÖRAB-kommunerna tillsammans tagit fram en plan. Den beskriver handlingen av avfallet och riktar sig till de individer som bor och arbetar inom kommunerna. Personer som lever i andra kommuner i Sverige och Europa kan också dra nytta av planen genom att få del av de vinster som vårt arbete leder till. Vi bor och verkar i en tätbefolkad region där vi inte upplever några kommungränser. Med en gemensam bild av sophandlingen agerar kommunerna tillsammans och på ett likartat sätt.

I arbetet med att ta fram de nya delmålen har vi jobbat utifrån två viktiga utgångspunkter:

- *Prioritera insatserna de närmaste fyra åren för att målen 2020 ska kunna uppfyllas* – Målen 2020 är kända och slogs fast redan 2008. Men vad behöver då ha uppnåtts 2016? För att nå önskat resultat behöver arbetet prioriteras och fokuseras. Särskilda områden som lyfts fram under perioden 2013-2016 är matavfallsinsamling, avfallsminimering, materialåtervinning samt farligt avfall. Vi behöver sortera mera – men det ska vara lätt att göra rätt.
- *Mäta i kg/invånare istället för procent* – För att få en korrekt uppfattning om hur långt vi nått behöver resultaten redovisas som kg/invånare istället för procent. Procenten kan vara missvisande om den totala mängden förändras. En faktisk minskning i kg för ett avfallslag kan ändå få en högre procentsats relaterat till den totala mängden.

Vad är SÖRAB?

SÖRAB är ett regionalt avfallsbolag som ägs av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna (samt Stockholm).

1. Människan sätts i centrum

År 2020 ska avfallshandling utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfall.

Det innebär att insamlingen ska vara enkel, lätt att förstå och erbjuda den service som efterfrågas i syfte att uppfylla planens mål. Insamling och behandling ska vara anpassad så att arbetsmiljön för dem som hanterar avfallet är god.

År 2016 ska:

- avfallshandling vara en självklar del i kommunens planarbete vid ny- och ombyggnation, för att i tidigt skede säkerställa ytor och funktion av avfallshandling (1.1),

- det finnas en handlingsplan för åtgärder av de arbetsmiljöproblem som kartlades 2009 (1.2),
- minst 80% av hushållen anse sig ha tillgång till tillfredsställande insamlingssystem för hushållsavfall (1.3),
- metoder vara etablerade för fortlöpande återkoppling till hushåll rörande resultat av insamling samt dess miljönytta (1.4),
- återvinningsmöjligheterna för grovavfall vara bättre jämfört med år 2012 (1.5).

Varför är detta viktigt?

Många tycker att det är krångligt och obekvämt att sortera sopor. Vi vill att systemen ska bli bättre så att alla känner att det är lätt att sortera rätt. Det är svårt att hitta platser för sopsortering och stora avfallsanläggningar och därför måste avfallshandling ha en naturlig plats i kommunens övriga planering. Vi måste även se till att alla sophämtare får en acceptabel arbetsmiljö.

2. Rätt kvalitet på avfallet

År 2020 ska allt avfall vara rätt sorterat och inte skräpa ned.

Det innebär att avfall ska sorteras efter hur det ska tas omhand.
Det sorterade avfallet ska uppfylla de krav som respektive behandlingsanläggning ställer.

År 2016 ska:

- 80 % av kommunens invånare uppleva att allmänna insamlingsplatser inte är nedskräpade (2.1),
- insamlat matavfall hålla sådan hög kvalitet så att materialet kan användas som växtnäring (2.2).

Varför är detta viktigt?

När avfallet är sorterat på rätt sätt kommer det till nytta. Det finns kvalitetskrav för hur sopor ska återvinnas, förbrännas eller läggas på soptippen. Många personer har idag inte kunskap om vad som händer med sopsorna efter att de slängts och vilken nytta sopsortering gör.

3. Minska avfallsmängden

Resurshushållning ska stimuleras för att minska avfallets mängd.

Det innebär att på olika sätt visa människor hur livsstil och konsumtionsmönster kan förändras så att avfallsmängden per invånare minskar.

År 2016 ska:

- matsvinnet ha minskat med 10 kg per invånare jämfört med 2012 (3.1),
- minst 50% av restauranger, storkök och livsmedelsbutiker i kommunen kunna redovisa att och hur de aktivt arbetar med att minska avfallsmängden (3.2).

Varför är detta viktigt?

Avfall är en miljöbelastning. Vår livsstil gör att vi får mer och mer sopor per person och år. Dessutom ökar antalet invånare i kommunerna. Vi behöver konsumera "smartare" för att det ska bli mindre sopor.

4. Minska avfallets farlighet

År 2020 ska inget farligt avfall finnas blandat med annat avfall.

Det innebär att människor ska vara medvetna om vad som är farligt avfall och hur det ska hanteras. Det ska vara lätt att sortera rätt. Uppkomsten av farligt avfall ska förebyggas genom dialog med producenter för att undvika att farliga ämnen byggs in i varor och produkter.

År 2016 ska:

- minst 90% av hushållen anse sig ha tillgång till ett tillfredsställande insamlingsystem för farligt avfall, el-avfall och grovavfall (4.1)
- alla icke anmälnings- eller tillståndpliktiga (u-verksamheter) företag, som klassas som miljöfarliga verksamheter, ha inventerats. Tillsyn ska ske på deras hantering av farligt avfall minst vart åttonde år (4.2),
- inget farligt avfall eller el-avfall finnas i säck- och kärlavfallet (4.3).
- tillsyn på avfallshanteringen avseende farligt avfall ha skett vid minst 20 bygg- eller rivningsprojekt i kommunen (4.4).

Varför är detta viktigt?

Alla vet inte vad som är farligt avfall och dagens insamlingsystem upplevs inte alltid som tillräckligt bekväma. Detta innebär att farligt avfall fortfarande slängs i soppåsen och gifter sprids i onödan till vår miljö.

5. Öka återanvändningen

Återanvändning av varor och produkter ska stimuleras.

Det innebär att återanvändning ska stimuleras genom nyttjande av ny teknik och samarbete med företag/organisationer. System för att återanvända varor och produkter ska vara lättillgängliga. Återanvändningen får dock inte leda till en ökad miljöbelastning.

År 2016 ska:

- hanteringen av schaktmassor och liknande vara kartlagt samt förbättringsåtgärder föreslagna (5.1),
- det finnas återbruksverksamhet på alla återvinningscentraler (5.2),
- det finnas etablerad återbruksverksamhet för de kommunala verksamheterna (5.3),
- det finnas lättillgänglig information om återbruksmöjligheter och återbruksvinster, såväl ekonomiska som miljömässiga (5.4).

Varför är detta viktigt?

Många saker som slängs idag kan återanvändas. Ju mer vi återanvänder desto mer spar vi på naturens resurser.

6. Öka materialåtervinningen

År 2020 ska minst 50 procent av hushållsavfallet materialåtervinnas och materialåtervinningen från verksamheter ska öka.

Det innebär att minst 50 procent av hushållsavfallet ska återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling. Varje verksamhet ska källsortera så att minst ett avfallslag kan materialåtervinnas.

Det innebär också att minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker ska återvinnas genom biologisk behandling. Resterna vid behandlingen ska vara så rena att de går att återföra till åker- eller skogsmark.

År 2016 ska:

- minst 45% av hushållsavfallet materialåtervinnas, inklusive biologisk behandling av matavfall (6.1),
- högst 30 kg förpackningar och returpapper per invånare och år finnas i säck- och kärlavfallet (6.2),
- minst 30 kg matavfall per invånare och år samlas in (6.3),
- allt insamlat matavfall från hushåll, storkök, restauranger och livsmedelsbutiker omhändertas så att växtnäring tas tillvara (6.4),
- materialåtervinningsmöjligheterna för grovavfall vara bättre jämfört med år 2012 (6.5).

Mål 6

Omräkning av procent till kg

2020 ska 50% materialåtervinnas, inklusive biologisk behandling. Det är då rimligt att sikta mot 45% till 2016. År 2011 var materialåtervinningen 38%. De resterande 7% motsvarar 35 kg. Således ska 35 kg/invånare och år materialåtervinnas utöver det som materialåtervinnas idag.

Hur detta ska ske följer av delmålen

Delmål 6.2 År 2016 ska högst 30 kg förpackningar och returpapper per invånare och år finnas i säck- och kärlavfallet. Enligt plockanalys låg ca 50 kg förpackningar i säck- och kärlavfallet 2012. Om vi minskar mängden till 30 kg så har vi ökat materialåtervinningen med 20 kg.

Delmål 6.3 År 2016 ska minst 30 kg matavfall per invånare samlas in. 2012 samlades det in ca 16 kg matavfall. Om vi ökar insamlingen till 30 kg så har vi ökat materialåtervinningen med 14 kg. Detta innebär att vi kommer upp i ca 35 kg ökad materialåtervinning, samt att målen blir lättare att följa upp genom plockanalys.

Varför är detta viktigt?

Idag består i genomsnitt en tredjedel av innehållet i en soppåse av förpackningar och tidningar. Det betyder att vi eldar upp material som istället skulle kunna användas som ny råvara. 40 procent av innehållet i soppåsarna består av matavfall. Näringen i matavfallet kan nyttjas som gödningsmedel.

7. Energiutvinning med rätt bränsle till förbränning och biogas som drivmedel

År 2020 ska brännbart avfall som inte kan återanvändas eller återvinnas användas som bränsle.

Biogas kan ersätta fossila bränslen.

Det innebär att icke brännbart avfall ska sorteras bort. Bränslet ska vara så rent att aska och slagg till största del kan återvinnas.

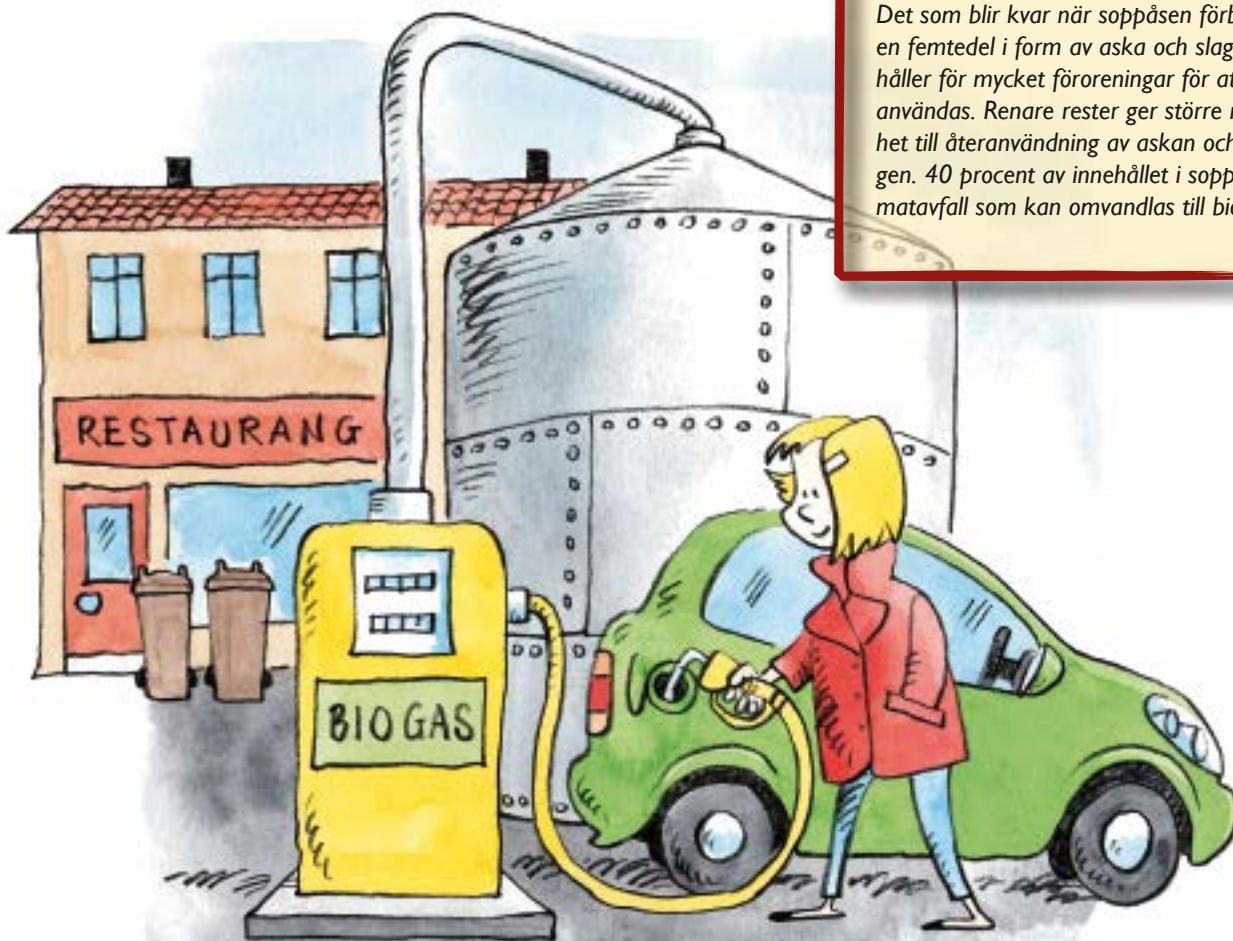
Vid förbränningen ska el och värme produceras. Vid rötning av matavfall ska biogas utvinnas och användas som fordonsbränsle eller på annat sätt ersätta fossilt bränsle.

År 2016 ska:

- allt insamlat matavfall från hushåll, storkök, restauranger och livsmedelsbutiker omhändertags så att biogas kan produceras (7.1).

Varför är detta viktigt?

Det som blir kvar när soppåsen förbränts, en femtedel i form av aska och slagg, innehåller för mycket föroreningar för att kunna användas. Renare rester ger större möjlighet till återanvändning av askan och slaggen. 40 procent av innehållet i soppåsen är matavfall som kan omvandlas till biogas.

8. Deponering – ingenting på tipp i onödan

År 2020 ska deponering bara ske om det inte finns andra behandlingsmöjligheter. Nedlagda deponier ska inte vara någon risk för människors hälsa eller miljön.

Det innebär att bara avfall som det inte finns några andra behandlingsmetoder för ska deponeras. Endast deponier som uppfyller högt ställda krav ska användas. Det innebär även att nedlagda deponier ska vara inventerade och undersökta. Deponier som utgör en risk för människors hälsa eller miljön ska åtgärdas.

År 2016 ska:

- det finnas en åtgärdsplan för hur nedlagda deponier med klass 1 och 2 ska hanteras (8.1).

Varför är detta viktigt?

Soptippar har en negativ miljöpåverkan. I SÖRAB-regionen finns ca 100 gamla soptippar. Vi har dålig kontroll på miljöpåverkan från vissa av dessa. Det är svårt att finna utrymme för nya soptippar och därför bör vi lägga så lite avfall som möjligt på de tippar som redan är i bruk.

Konsekvenser av avfallsplanen

Miljöbelastningen blir mindre när avfallet sorteras rätt. Framöver kommer vi att ge tydligare information och bättre återkoppling för att visa resultatet av sorteringen. Större kunskap hos företag och organisationer leder förhoppningsvis till ökad sortering. För hushållen kommer kommunerna att erbjuda en större valfrihet och bekvämare system för insamling så att det blir lätt att göra rätt. Det kan innebära att fastighetsnära utrymmen behöver ordnas. Kostnaderna kommer att påverkas både positivt och negativt.

Vi ska inte behöva uppleva att sorteringsstationerna ligger för långt borta och vara svåra att besöka. Det ska finnas plats för både avfallshantering nära bostäderna och för större avfallsanläggningar. De som hämtar avfallet ska få en bra arbetsmiljö och komma fram med sina bilar.

Med avfallsplanen anpassas avfallshanteringen till en hållbar utveckling av vårt samhälle. Alla individer, privatpersoner, fastighetsägare och företagare i kommunerna kommer att bli påverkade av SÖRABs avfallsplan på ett eller annat sätt. För att nå de mål som satts upp krävs att varje enskild individ, oavsett om man bor eller arbetar i regionen, drar sitt strå till stacken.

Vill du veta mer?

Vill du veta mer om avfallsplanen se vår avfallsplanewebb (avfallsplan.sorab.se) eller kontakta din kommun.

SORAB

Box 63, Banvägen 27
186 21 Vallentuna
08-505 804 00
avfallsplan@sorab.se

Danderyds kommun, Tekniska kontoret
Box 74, 182 11 Danderyd
tekniska.kontoret@danderyd.se
www.danderyd.se

JÄRFÄLLA KOMMUN

Järfälla kommun, Bygg- och miljö-
förvaltningen, 177 80 Järfälla
tekniskanamnden@jarfalla.se
www.jarfalla.se

LIDINGÖ STAD

Lidingö stad, Tekniska förvaltningen
181 82 Lidingö
teknik@lidingo.se
www.lidingo.se

**SOLLENTUNA
KOMMUN**

Sollentuna kommun, Sollentuna Energi AB
Box 972, 191 29 Sollentuna
info@sollentunaenergi.se
www.sollentunaenergi.se

SOLNA STAD

Solna stad, Stadsbyggnadsförvaltningen
171 86 Solna
stadsbyggnad@solna.se
www.solna.se

Sundbybergs stad

Sundbybergs stad, Stadsbyggnads- och
miljöförvaltningen, 172 92 Sundbyberg
avfall-va@sundbyberg.se
www.sundbyberg.se

TÄBY

Täby kommun, Stadsbyggnadskontoret
183 80 Täby
stadsbyggnadskontoret@taby.se
www.taby.se

**Upplands Väsby
kommun**

Upplands Väsby kommun, Kontoret för
samhällsbyggnad, 194 80 Upplands Väsby
vasbydirekt@upplandsvasby.se
www.upplandsvasby.se

**Vallentuna
kommun**

Vallentuna kommun Samhällsbyggnads-
förvaltningen, 186 86 Vallentuna
sbf@vallentuna.se
www.vallentuna.se